

पतन्ति शशिनः पादा भासयन्तः क्षमातलं” ॥

अत्र चतुर्थपादो वाक्यसमाप्तावपि पुनरात्तः । अभवन्मत-
सम्बन्धो यथा ।

“या जयश्रीर्मनोजस्य यया जगदलङ्कृतं ।

यामेणाक्षीं विना प्राणा विफला मे कुतोऽद्य सा” ॥

अत्र यच्छब्दनिर्दिष्टानां वाक्यानां परस्परनिरपेक्षत्वात्त-
देकान्तःपातिना एणाक्षीशब्देन अन्येषां सम्बन्धः कवेरभिमतो
नोपपद्यत एव ।

“यां विनामी वृथा प्राणा एणाक्षी सा कुतोऽद्य मे” ।

इति तच्छब्दनिर्दिष्टवाक्यान्तःपातित्वे तु सर्वैरपि यच्छ-
ब्दनिर्दिष्टवाक्यैः सम्बन्धो घटते । यथा वा ।

“ईक्षसे यत्कटाक्षेण तदा धन्वी मनोभवः” ।

अत्र यदित्यस्य तदेत्यनेन सम्बन्धो न घटते । “ईक्षसे चेदि-
ति” तु युक्तः पाठः । यथा वा ।

“ज्योत्स्ना च यः पयःपूरस्तारकाः कैरवानि च ।

राजति व्योमकासारराजहंसः सुधाकरः” ॥

अत्र कासारशब्दस्य समासे गुणीभावात्तदर्थस्य सर्वैः
संयोगः । विधेयाविमर्षे यदेवाविमृष्टं तदेव दुष्टं । इह तु प्रधा-
नस्य कासारपदार्थस्य प्राधान्येनाप्रतीतेः सर्वोऽपि पयःपूरादि-
पदार्थस्तदङ्गतया न प्रतीयते इति सर्ववाक्यार्थविरोधावभास
इत्युभयोर्भेदः ।

“अनेन किन्दता मातुः कण्ठं परशुना तव ।